

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 18. november 2009

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Inatsisartuts efterårssamling, tirsdag den 17. november 2009.

Inatsisartut behandlede følgende dagsordenspunkter:

Punkt 126:

Forslag til Inatsisartutlov om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption.

(Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender)
(3. behandling)

Forslaget gik direkte til afstemning, hvor medlemmerne af Inatsisartut vedtog forslaget endeligt.

Punkt 64:

Forslag til beslutning om at Naalakkersuisut pålægges fremsætte ændringsforslag til Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt med senere ændringer, således at lovens bruttoindkomstkriterium erstattes af et krav om, at mindst halvdelen af et indkomstår bruges til erhvervsmæssig fangst og jagt for at opnå erhvervsjagtbevis.

(Atassut's medlemmer af Inatsisartut: Finn Karlsen, Sivert K. Heilmann, Knud Kristiansen)
(2. behandling)

Forslaget blev 1. behandlet den 20. oktober 2009, hvor Inatsisartut oversendte forslaget til 2. behandling uden mellemliggende udvalgsbehandling.

Forslaget gik direkte til afstemning, hvor et flertal af Inatsisartut endeligt forkastede forslaget.

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqputaa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

Punkt 28:**Forslag til beslutning om at Naalakkersuisut pålægges at indføre førstehjælp som obligatorisk fag i folkeskolen fra 6. klassesettrin og opefter.**

(Medlem af Inatsisartut Andreas Uldum, Demokraterne)

(2. behandling)

Ved 1. behandlingen tilsluttede alle partierne sig forslaget der sendtes videre til udvalgsbehandling i udvalget for kultur, uddannelse, forskning og kirke inden 2. behandlingen.

I forbindelse med behandling i udvalget er der blevet fremsendt ændringsforslag, således at førstehjælp skal indføres som obligatorisk fag på mellem- og ældstetrinnet. Et enigt udvalg indstillede forslaget til vedtagelse.

Ved afstemningen blev endeligt vedtaget.

Punkt 102:**Beslutningsforslag om, at pålægge Naalakkersuisut at omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab.**

(Siumutgruppen i Inatsisartut)

(2. behandling)

Ved 1. behandling indstillede koalitionen partier forslaget til forkastelse, mens oppositionen støttede forslaget. Dette fik partiet Siumut til at kæmpe hårdt for forslagets oversendelse i udvalg i en meget lang debat, der dog endte med, at forslaget overgik direkte til 2. behandling uden en mellemliggende udvalgsbehandling.

Ved 2. behandlingen benyttede partierne muligheden for at gentage deres begrundelse for deres stemme. Et flertal i Inatsisartut forkastede forslaget endeligt.

Punkt 60:**Forslag til beslutning om at Naalakkersuisut pålægges senest i 2010 at nedsætte et familie- og børneråd.**

(Siumutgruppen i Inatsisartut)

(2. behandling)

Ved 1. behandling blev forslaget videresendt til 2. behandling uden mellemliggende udvalgsbehandling.

Forslaget blev endelig forkastet ved 2. behandlingen.

Punkt 96:**Forslag til Inatsisartuts lov om erhvervsfremme af landbrug.**

(Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug)

(2. behandling)

Lovforslaget mødte ved 1. behandlingen bred tilslutning blandt Inatsisartuts partier, og der var enighed om at lovforslaget oversendes til behandling i fiskeri-, fangst- og landbrugsudvalget forinden 2. behandlingen i Inatsisartut.

Fiskeri-, fangst- og landbrugsudvalget indstillede forslaget til vedtagelse og et enigt Inatsisartut stemte for forslaget, der overgår til 3. behandling i sin nuværende form.

Punkt 131:**Redegørelse om Det Sociale Ankenævns sagsbehandlingstid.**

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)

Medlemmet af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer, Ove Karl Berthelsen fremhævede i sin forelæggelse at sagsbehandlingstiden hos Det Sociale Ankenævn i for mange år har haft et omfang, der ikke har været tilfredsstillende. Med redegørelsen ønsker Naalakkersuisut at iværksætte tiltag med henblik på en smidiggørelse af nævnets arbejde. Disse tiltag er blandt andet at reducere antallet af medlemmer i nævnet, at ændre sekretariatet således at dette også vil kunne omfatte socialrådgivere, udarbejde en hjemmeside og analysere Det Sociale Ankenævn nærmere for at tage stilling til, hvilke initiativer, der konkret skal igangsættes. Naalakkersuisut forventer at eventuelle ændringer af eksisterende lovgivning vil blive fremlagt til efterårssamlingen 2010.

Samtlige ordførere tog Naalakkersuisuts redegørelse til efterretning.

Punkt 127:**Redegørelse for virkemidler til reduktion af udledning af drivhusgasser.**

(Medlem af Naalakkersuisut for Boliger, Infrastruktur og Trafik)

Ved fremlæggelse af redegørelsen pointerede Naalakkersuisoq for Boliger, Infrastruktur og Trafik, Jens B. Frederiksen bl.a., at Naalakkersuisut vil bestræbe sig på at reducere udledning af drivhusgasser, uanset resultaterne på de kommende klimaforhandlinger og eventuelle internationale aftaler.

Han angav, at et godt eksempel på Grønlands aktive indsats er de store investeringer, der er gjort i udbygning af vandkraft gennem de seneste 20 år. En udbygning, der fortsætter i de kommende år. I dag dækkes 43 % af Grønlands behov for energi med CO₂ neutral vandkraft. Det betyder, at drivhusgasudledningen fra produktion af el er reduceret med ca. en fjerdedel siden 1990.

Et andet indsatsområde er forbedringer i boligmassen. Andre tiltag er energisparekampagner og introduktion af energiregnskaber, hvor der sættes fokus på energiforbrug og -adfærd.

Redegørelsen er tiltænkt at give et overblik over, hvor man kan reducere udledningen af drivhusgasser. Beregninger i redegørelsen viser, at det største reduktionspotentiale ligger indenfor boligområdet. Derudover vil Naalakkersuisut arbejde på en bedre udnyttelse af restvarme bl.a. fra affaldsforbrændingsanlæg.

Inuit Ataqatigiit anmodede i sit ordførerindlæg Naalakkersuisut om at vurdere, hvorvidt Kyoto reduktionsmålene er realiserbare, og hvilke konsekvenser det har, hvis Grønland ikke kan nå målene. Endvidere finder *Inuit Ataqatigiit* det bekymrende, at reduktionspotentialet indenfor fiskeriet ikke er belyst i redegørelse og anmoder Naalakkersuisut om at indlede en dialog med branchen og komme med et realiserbart udspil i løbet af 2010.

Inuit Ataqatigiit afventer resultatet af Naalakkersuisuts forhandlinger med den danske regering om den kommende klimaafteale. Det seneste udspil fra Klima- og energiministeren omkring en mulig særlig aftale for OLT-landene er interessant, da en aftale så vidt muligt skal tilgodese vort lands behov for industriel udvikling.

Siumuts ordfører anførte, at Grønland ikke skal begå de samme miljø- og klimamæssige fejltagelser som de industrialiserede lande har gjort, men Grønland skal udvikle sine egne industrier med den mest muligt miljøvenlige teknologi til trods for, at det vil medføre en stigning i Grønlands CO₂ udledning. *Siumut* understregede, at Grønland skal have mulighed for at udlede mere CO₂ i en årrække for at sikre udvikling af ny industri.

I forhold til rammeaftalen fra 2001 med Danmark fremhæver *Siumut*, at Grønland skal ”yde en aktiv indsats for at nedbringe vores CO₂ udslip”. Dette er ikke ensbetydende med, at Grønland skal betale for den udledning, som Grønland ikke vil kunne nå i henhold til rammeaftalen (reduktion på 8 % inden 2012 set i forhold til udledningen i 1990).

Demokraterne så i deres ordførerindlæg meget positivt på redegørelsen og foreslog at det undersøges, hvorvidt det er muligt at opsætte solvarme- og solenergianlæg på alle bygninger, der er ejet af Selvstyret.

Atassut fremhævede i sit ordførerindlæg, at Grønlands aftale med Danmark og Grønlands aftale på det internationale forum om mindskelse af drivhusgasser må og skal være udformet sådan, at Grønland fortsat kan udvikle sig med hensyn til industri samt mineral- og olieudvinding.

Atassut opfordrede Naalakkersuisut til, at redegørelsen bliver uddelt til befolkningen i en letlæselig pjeceform. Endvidere finder *Atassut*, at der mellem linjerne i redegørelsen søges hjemmel til at indføre blandt andet afgifter og brugerbetaling og på denne baggrund kan *Atassut* ikke uden videre tage hele redegørelsen til orientering.

Kattusseqatigiit Partiiat tog redegørelsen til efterretning og fremhævede udvikling og udvidelse af alternative energikilder, herunder vand, sol og vind samt bedre udnyttelse af varmen, der produceres ved forbrænding af affald.

Punkt 109:

Forslag til forespørgselsdebat om at fremme, at både den kvindelige nationaldragt og mændenes nationaldragt fremvises internationalt som klodens smukkeste nationaldragter også for at fremme kendskabet til grønlandsk kultur, samt at man bør udvikle fremstillingen af nationaldragterne.

(Medlem af Inatsisartut Ruth Heilmann, Siumut)

I forslagens begrundelse anførtes det bl.a., at målet med forslaget er at udnytte kulturen til at markedsføre vort land og udnytte dette inden for handel: ”Vore besiddelser, viden og traditioner er hvad der definerer os som et folk, som er unikt og som vi bør være stolt af, der bør bruges til at markedsføre os ikke mindst ved brugen af vores verdens smukkeste nationale dragter.”

Det fremgår videre, at Siumut vil bane vej for kulturen bliver betragtet og prioriteret lige så højt som andre erhverv med dertil hørende bevillinger.

I Naalakkersuisut's bemærkninger til forslaget anførte medlemmet af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke bl.a., at en markedsføring af grønlandsk kultur må bero på et tæt samarbejde mellem kulturens folk og erhvervsfolkene.

Naalakkersuisut finder det glædeligt, at interessen for de grønlandske nationaldragter synes at være stor. Man forholdt sig dog ikke til udsagnet om at det er verdens smukkeste nationaldragter.

De politiske partier tilkendegav i deres ordførerindlæg tilslutning til at anvende nationaldragten i branding sammenhæng, ved kulturfremstød o. lign. og de ser frem til opstarten af en designuddannelse i Grønland.

Punkt 69:

Spørgsmål til Naalakkersuisut: Hvilke konkrete tiltag har Naalakkersuisut iværksat for at løse problemerne omkring manglende biltilsyn i Grønland?

(Atassut's medlemmer af Inatsisartut: Finn Karlsen, Siverth K. Heilmann, Knud Kristiansen)

Under landstingets forårssamling 2008 stillede Atassut spørgsmål til landsstyret, om landsstyret har planer om at rette henvendelse til rigsmyndighederne med henblik på en effektivisering af bilinspektionen i Grønland, eventuelt i form af en udlægning af opgaven til en eller flere private virksomheder.

Landsstyret tilkendegav da, at landsstyret ville rette henvendelse til Transportministeriet, med anmodning om en redegørelse om status i sagen samt forslag til en løsning af problemet med den manglende bilinspektion i Grønland.

Atassut ønsker Naalakkersuisuts svar på, hvilke konkrete tiltag Naalakkersuisut har iværksat for at løse problemerne omkring manglende biltilsyn i Grønland.

Naalakkersuisut fremhævede i sit svar, at Transportministeriet i forbindelse med rigsmødet den 22. juni 2009 fremkom med et notat, der beskrev muligheden af at overføre myndighedsansvaret til Grønland. Dette ville betyde, at Grønland skulle overtage det praktiske ansvar ved at ansætte personel til udførslen af bilsyn, men også overtage den økonomiske byrde. Dette forslag ansås ikke som værende en passende løsning og administrationen fremsendte d. 2. oktober 2009 en skrivelse til Transportministeriet, hvori det understreges, at forudsætningen for en løsning er at Danmark vedkender sig sit ansvar som rette myndighed for både den praktiske udførelse samt økonomiske del af opgaven.

I Transportministeriets besvarelse anerkendes det, at den grønlandske færdselslov er et rigsanliggende og de ikke umiddelbart tilsigter en overdragelse af området. Det understreges, at i Danmark er opgaven privatiseret og fuldt brugerfinansieret, hvorfor man ikke har udgifter til synsopgaven. Transportministeriet vil gerne indgå i en dialog med selvstyret om løsning af denne opgave, hvor de dog forudsætter at den bliver omkostningsneutral for Danmark via indførelse af brugerbetaling for bilsyn i Grønland.

Punkt 77:

Spørgsmål til Naalakkersuisut: Har Naalakkersuisut planer vedrørende etablering af kaj anlæg, til skibe med længde op til 40 fod, der kan benyttes ved losning af større både samt fiskefartøjer i bygderne? Samt, hvilke omfang har undersøgelserne af disse været?

(Medlem af Inatsisartut Jakob Skade, Kattusseqatigiit Partiiat)

Baggrunden for spørgsmålet er en efterspørgsel fra nogle af bygdebeboere, idet manglen af kaj anlæg er en hindring i bygdernes erhvervsfremgang. Det største problem i bygderne, for turismen og fiskeriet, er manglen på kaj anlæg.

I Naalakkersuisut's svar fremgik det, at Naalakkersuisut ikke har konkrete planer om at udvide havnene generelt i bygderne. Havnene overvåges, vedligeholdes og moderniseres løbende indenfor Landskassens økonomiske råderum.

Der forventes nedsat en Transportkommission, som får til opgave, med baggrund i Selvstyrets langsigtede mål om en selv bærende økonomi, at udarbejde en vision for transportområdet i Grønland og udarbejde scenarier for, hvorledes denne vision realiseres. Derfor vil overvejelser omkring havneudvidelser og – moderniseringer, både i by og bygd, også indgå i dette arbejde. Transportkommissionen forventes at starte dets arbejde i løbet af efteråret 2009 og forventes at færdiggøre dets arbejde juni 2010.

Punkt 80:

Spørgsmål til Naalakkersuisut: Hvilke initiativer har eller påtænker Naalakkersuisut at igangsætte, for at forebygge fangst af små hellefisk? Og hvilke tiltag har man tænkt sig?

(Medlem af Inatsisartut Jakob Skade, Kattusseqatigiit Partiiat)

I 2007 behandlede landstinget et beslutningsforslag vedrørende fangst af små hellefisk. Af Fiskeri-, Fangst og Landbrugsudvalgets betænkning fremgik det, at landsstyret forventes at

tage de nødvendige skridt til at igangsætte en undersøgelse af muligheden for, at benytte sorteringsrist i det havgående fiskeri efter hellefisk. Kattusseqatigiit Partiiat beder Naalakkersuisut redegøre for resultatet af den nævnte undersøgelse samt hvilke beslutninger undersøgelsen eventuelt har medført.

Naalakkersuisut fremhævede i sit svar, at Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug har nedsat en arbejdsgruppe, hvis formål er at udarbejde et forslag til forvaltningsplan for det kystnære fiskeri efter hellefisk, som vil blive udvidet med repræsentanter fra erhvervet. Arbejdsgruppen vil blandt andet undersøge muligheden for, at sætte mindstemålet for fangst af hellefisk op fra de nuværende 42 cm. til 45 cm. Dette tiltag vil være vigtigt i forhold til at forebygge fangst af små hellefisk. For så vidt angår undersøgelse af muligheden for at benytte sorteringsrist i det havgående fiskeri efter hellefisk, blev det oplyst at det daværende landsstyre ønskede at afvente en revision af de overordnede rammer for det grønlandske fiskeri, i kraft af en ny fiskerilov, før påbegyndelsen af en sådan undersøgelse. Eftersom vedtagelsen af fiskeriloven blev udsat, gjorde dette sig også gældende for undersøgelsen.

Punkt 72:

Spørgsmål til Naalakkersuisut: Hvilke tiltag har Naalakkersuisut igangsat i henhold til Inatsisartuts beslutning om at der bliver iværksat udredningsarbejde omkring plejefamilieforholdene i Grønland?

(Atassut's medlemmer af Inatsisartut: Finn Karlsen, Siverth K. Heilmann, Knud Kristiansen)

I spørgsmålet henvistes til et beslutningsforslag fra 2008, som landstinget tilsluttede sig, om forbedrede vilkår for plejefamilier.

Naalakkersuisut bemærkede i sin besvarelse bl.a., at der på finansloven er afsat midler til styrkelse af plejefamilieområdet. Det har bl.a. betydet ansættelse af plejefamiliekonsulenter i to kommuner, netværksarrangementer for plejebørn og plejefamilier, kurser til plejefamilier etc. Naalakkersuisut forventer på baggrund af kommunernes tilbagemeldinger, at der i de kommende år vil blive ansat et yderligere antal plejefamiliekonsulenter i kommunerne.

Punkt 68:

Spørgsmål til Naalakkersuisut: Hvor langt er Naalakkersuisut nået med arbejdet for at forbedre vilkårene for uddannelsessøgende med børn?

(Atassut's medlemmer af Inatsisartut: Finn Karlsen, Siverth K. Heilmann, Knud Kristiansen)

I spørgsmålet henvistes til et beslutningsforslag fra 2008, som landstinget tilsluttede sig, om forbedrede vilkår for uddannelsessøgende med børn.

Naalakkersuisut mener, at uddannelsessøgende, herunder uddannelsessøgende med børn, generelt har gode vilkår, men Naalakkersuisut vil vedvarende arbejde for, at de uddannelsessøgendes forhold forbedres.

Punkt 78:

Spørgsmål til Naalakkersuisut: Hvad mener Naalakkersuisut om misvisende grænsedragninger om forskellige fredningsområder, som i kraft af indlandsisens tilbagetrækning er vanskeliggjort at gennemskue?

(Medlem af Inatsisartut Jakob Skade, Kattusseqatigiit Partiiat)

Forespørgslen er begrundet med, at isen har trukket sig langt tilbage, med det følge at fangere på narhvalfangst ikke kan komme til nødhavn pga. søgang, hvor der ellers er en masse tilgængelige steder at lægge til og komme i læ, tættere ind mod isbræen. Det pågældende sted er fredet, og det er også på grundlag af dette, at Kattusseqatigiit Partiiat søger om der ikke er grundlag for genvurdering, idet sådanne gråzoner skaber forvirring.

Naalakkersuisut bemærker, at man ved udpegningen af fredede områder er sig meget bevidst om at grænsedragninger skal være let genkendelige i naturen, ved f.eks. at følge kyststrækninger, fjeldrygge, vandløb, søer, øer eller andre tydelige fysiske strukturer. Det er vigtigt at undgå situationer hvor fangere og andre utilsigtet udfører aktiviteter i fredede områder som ikke er tilladt. Afgrænsningen af fredede områder kan ses af alle, med mulighed dertil, på Selvstyrets GIS-plattform for arealplanlægning, www.nunagis.gl.

Punkt 20:

Spørgsmål til Naalakkersuisut: Hvad er holdningen i Naalakkersuisut til at lancere en national oplysningskampagne om, hvad det vil sige at være psykisk syg?

(Medlem af Inatsisartut Astrid Fleischer Rex, Demokraterne)

I spørgsmålet foreslås det, at Naalakkersuisut afsætter midler til at oplyse om, hvad det vil sige at være psykisk syg.

Naalakkersuisut fremhævede i sit svar, der lige nu arbejdes med en psykiatriredegørelse, som forventes klar til forårssamlingen 2010. Denne redegørelse behandler det psykiatriske område bredt, hvorfor alle de områder, der behandler, eller har kontakt med psykisk syge, er medinddraget. Et af områderne i redegørelsen er forebyggelse. Naalakkersuisut vil afvente psykiatriredegørelsens anbefalinger, inden der igangsættes yderligere initiativer på områder, herunder en national oplysningskampagne.

Punkt 112:**Spørgsmål til Naalakkersuisut:**

1. **Hvilke forklaringer har Naalakkersuisut med hensyn til muligheder/forhindringer i forbindelse med en mulig forlængelse af barselsorlovens varighed, så det kan sidestilles med barselsorlovens varighed i Danmark?**
2. **I forbindelse med den vedvarende snak om ligestilling mellem mænd og kvinder, har Naalakkersuisut da planer om ligestille mænd og kvinders mulighed for barselsorlov?**
3. **Hvis nye forældre har fået et handikappet barn, vil Naalakkersuisut arbejde for en endnu længere barselsorlov for forældrene, eller har Naalakkersuisut planer om at arbejde for det?**
4. **Har Naalakkersuisut planer om at forbedre barselsorlovsreglerne for deres medarbejdere i administrationen?**

(Medlem af Inatsisartut Doris Jakobsen, Siumut)

Forslagsstilleren nævner i sin begrundelse, at nye forældre i Danmark har mulighed for 52 ugers barselsorlov, hvor de i Grønland kun har 32 uger. I de andre nordiske lande er barselsorloven endnu længere.

Naalakkersuisut har på nuværende tidspunkt ikke planer om at forlænge barselsorloven, fremhævede medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender.

I gældende lovgivning om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption tilfalder de første 15 / 19 uger moderen og 3 uger faderen. Herefter er det op til moderen og faderen internt at aftale fordelingen af forældreorloven på 17 uger. Gældende lovgivning giver således mulighed for en vis ligestilling mellem kvinder og mænd.

Landslægeembedet har oplyst, at de seneste år er 8 – 17 børn pr. år født med misdannelser, og at nogle misdannelser kan opereres. Det er således vanskeligt at vurdere et eventuelt behov for orlov ud over de muligheder, som eksisterer efter gældende lovgivning.

Barselsorlovsreglerne er et anliggende for Inatsisartut. I lovgivningen fastsættes retten til orlov samt retten til dagpenge, gældende for alle borgere, som er omfattet af lovgivningen. Derudover er det et forhandlingsanliggende mellem arbejdsmarkedets parter, både private og offentlige, i hvilket omfang orloven kan afholdes med løn. Det fremgår af de konkrete overenskomster og tjenestemandsaftaler, hvor lang en periode man er berettiget til løn under barselsorlov.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget

Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne